

धोरण : 9

संस्कृत

पाठ : १

समर्चनम्

स्वाध्याय

પ્રશ્ન 1. અધોલિખિતાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતભાષાયાં લિખત-

(1) કમ્ પુરોહિતમ્ ઈડે ? (ક્યાં પુરોહિતની હું સ્તુતિ કરું છું?)

➤ **અગ્નિં પુરોહિતમ્ ઈડે ।**

(અગ્નિ પુરોહિતની હું સ્તુતિ કરું છું.)

(2) યજ્ઞસ્ય દેવઃ કઃ અસ્તિ? (યજ્ઞના દેવ કોણ છે?)

➤ **યજ્ઞસ્ય દેવઃ અગ્નિઃ અસ્તિ ।**

(યજ્ઞના દેવ અગ્નિ છે.)

(3) અહં કિં ચરિષ્યામિ? (હું શું પાળીશ ?)

➤ અહમ્ અનૃતાત્ સત્યં પ્રતિ ગમનાય વ્રતં ચરિષ્યામિ ।

(હું અસત્યથી સત્ય તરફ જવા માટે વ્રત પાળીશ.)

(4) દિવ્યૈઃ સ્તવૈઃ કે સ્તુવન્તિ?

(દિવ્ય સ્રોત વડે કોણ સ્તુતિ કરે છે?)

➤ બ્રહ્મા, વરુણઃ, ઇન્દ્રઃ, રુદ્રઃ, મરુતઃ ચ દિવ્યૈઃ સ્તવૈઃ સ્તુવન્તિ ।

(બ્રહ્મા, વરુણ, ઇન્દ્ર, રુદ્ર અને અન્ય દેવો દિવ્ય સ્રોતોથી સ્તુતિ કરે છે.)

(5) વયં કં શરણં વ્રજામઃ? (અમે કોને શરણે જઈએ છીએ ?)

➤ વયં નિરાલમ્બમ્ ઈશં શરણં વ્રજામઃ ।

(અમે આલંબન વિનાના ઈશને શરણે જઈએ છીએ.)

प्रश्न 2. प्रकोष्ठात् उचितं पदं चित्वा वाक्यपूर्तिं कुरुत -

(1) अहं अग्नं रत्नधातमम् ईळे ।

(अग्निम्, यज्ञम्, पुरोहितम्)

(2) इदम् अहम् सत्यम् उपैमि ।

(अनृतात्, सत्यम्, व्रतम्)

(3) योगिनः मनसा पश्यन्ति ।

(ज्ञानेन, चक्षुषा, मनसा)

(4) सुरासुरगणाः देवस्य अन्तम् न विदुः ।

(स्वरूपम्, निवासम्, अन्तम्)

(5) वयं त्वां जगत्साक्षिरूपं नमामः ।

(भजामः, नमामः, स्मरामः)

प्रश्न 3. प्रकोष्ठगतं पदं प्रयुज्य अधोलिखितानि वाक्यानि प्रश्नार्थस्वरूपे परिवर्तयत -

(1) देवाय नमः । (कस्मै)

➤ कस्मै नमः?

(2) साङ्ग-पद-क्रमोपनिषदैः वेदैः सामगाः गायन्ति । (के)

➤ साङ्ग-पद-क्रमोपनिषदैः वेदैः के गायन्ति?

(3) योगिनः देवं पश्यन्ति । (कम्)

➤ योगिनः कं पश्यन्ति?

પ્રશ્ન. 4. અધોલિખિતાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં લિખતઃ

(1) અગ્નિદેવની કઈ કઈ વિશેષતાઓ મંત્રમાં વર્ણવી છે ?

➤ અગ્નિદેવ યજ્ઞના પુરોહિત અને કુળગુરુ (યજમાનના અભીષ્ટ કે સંસ્કારાદિ કર્મને કરાવનાર ગોર) છે. યજ્ઞ કરાવનાર બ્રાહ્મણ છે, દિવ્ય પ્રકાશથી તેજોમય દેવ છે, હોમ-હવન કરનાર છે તથા રત્નોને ધારણ કરનાર છે.

(2) અઙ્ગિથી કયું વ્રત લેવામાં આવ્યું છે ?

➤ અસત્યના માર્ગથી સત્યના માર્ગ પર જવાનું વ્રત અઙ્ગિથી લેવામાં આવ્યું છે.

(3) યોગીઓ કોનાં દર્શન કરે છે ? કેવી રીતે?

➤ યોગીઓ ધ્યાનની અવસ્થાને પ્રાપ્ત થયેલા મન વડે દિવ્યરૂપધારી પરમેશ્વરનાં દર્શન કરે છે.

(4) ભક્ત જેના શરણમાં જાય છે, તે દેવતત્વ કેવું છે?

➤ ભક્ત જેના શરણમાં જાય છે, તે દેવતત્વ ભયજનક સંજોગોનું ભયરૂપ તત્ત્વ છે, ભયાનક સંજોગોમાં ભયાનક છે, પ્રાપ્તિમાત્રની ગતિરૂપ છે, પવિત્ર વસ્તુઓમાં પાવન છે, ઉચ્ચ પદો(ધરાવનાર)નું એકમાત્ર નિયંત્રક છે, ઉત્તમમાં ઉત્તમ અને રક્ષકોમાં રક્ષક છે.

प्रश्न 5. श्लोकपूर्तिं कुरुत -

(1) अग्निमीळे

..... रत्नधातमम् ॥

➤ अग्निमीळे पुरोहितं यग्नस्य देवमृत्विजम् ।
होतारं रत्नधातमम् ॥

(2) नमः शम्भवाय

..... शिवतराय च॥

➤ **नमः शम्भवाय च मयोभवाय च नमः शङ्कराय च।**

मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च।

(3) वयं त्वां स्मरामो व्रजामः ॥

➤ वयं त्वां स्मरामो वयं त्वां भजामो
वयं त्वां जगत्साक्षिरूपं नमामः ।
सदेकं निधानं निरालम्बमीशम्
भवाम्भोधिपोतं शरण्यं व्रजामः ॥

प्रश्न 6. क-विभागं ख-विभागेन सह यथार्थरीत्या संयोजयत।

क

ख

(1) अग्निम्

(2) शिवाय

(3) दिव्यैः

(4) अन्तम्

(5) सामगाः

(6) गतिः

(1) नमः

(2) पुरोहितम्

(3) न विदुः

(4) प्राणिनाम्

(5) स्तवैः

(6) गायन्ति

(7) ब्रह्मा

Thanks

For watching